

TALEPAPIR

DET TALTE ORD GÆLDER

Anledning	Åbent samråd om opfølgning på Uddannelsesudvalgets beretning over B 33, 2009-10 og om muligheden for at modtage it-hjælpe midler forud for start på ungdomsuddannelse.
Titel	Samrådsspørgsmål AE
Målgruppe	Folketingets Uddannelsesudvalg
Arrangør	Folketingets Uddannelsesudvalg
Taletid	Ca. 5 minutter
Tid og sted	Tirsdag den 1. februar 2011, kl. 14 Folketinget, lokale 1-133

Disposition

1. **Indledning**
2. **Møder**
3. **Hvad gør institutionerne?**
4. **Hvad gør vi fremadrettet?**
5. **Overgangsproblematik**
6. **Den aktuelle situation**

1. Indledning

- Uddannelsesudvalget har efter ønske fra Christine Antorini (S) stillet mig spørgsmål AE, der danner baggrund for dette samråd.

Spørgsmål AE:

”Ministeren bedes redegøre for, hvordan det går med at følge op på Uddannelsesudvalgets beretning over B 33, 2009-10, om at styrke mulighederne for ordblinde folkeskoleelever og elever på ungdomsuddannelserne for at modtage it-rygsæk.

- Min besvarelse tager udgangspunkt i den orientering fra Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte, jeg har sendt til udvalget den 20. januar 2011.
- Og jeg vil starte med at understrege, at Undervisningsministeriet og herunder Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte (styrelsen) arbejder hårdt for at sikre den bedst mulige indsats for de elever og studerende, der har behov for specialpædagogisk støtte (SPS).
- Ikke mindst er det centralt, at børn og unge med læsevanskeligheder får den nødvendige støtte så tidligt som muligt.
- For at læse og at lære går hånd i hånd. Derfor har regeringen også skarpt fokus netop på læsning – både i den generelle indsats og særligt i vores initiativer på folkeskoleområdet.

2. Møder

- Det er uddannelsesstedernes ansvar, at elever i ungdomsuddannelser får den nødvendige specialpædagogiske støtte.

- For at styrke dialogen med institutionerne om den specialpædagogiske støtteordning har styrelsen i efteråret 2010 afholdt møder med de lederforeninger, som repræsenterer ungdomsuddannelsesinstitutionerne.
- Møderne handlede om institutionernes meget forskelligartede måde at håndtere instruktionen og om årsagerne til den tilsyneladende manglende instruktion.
- Begge problemstillinger blev afdækket i Capacent-undersøgelsen om støtte-muligheder for elever og studerende med læse- og skrivevanskeligheder, herunder om it-hjælpemidlernes anvendelse, som styrelsen fik gennemført i 2009/2010 – og som Uddannelsesudvalget har fået tilsendt i maj 2010.
- Derudover handlede møderne om overgangsproblematikker mellem uddannelsesniveauer. Og om, hvordan uddannelsesinstitutionerne kan leve op til deres ansvar.

3. Hvad gør institutionerne?

- Uddannelsesinstitutionerne bekræftede ved møderne, at anvendelsen af de bevilgede instruktionstimer til it-startpakkerne administreres meget forskelligt fra sted til sted.
- Nogle institutioner har lagt instruktionen ud til anden leverandør, fx VUC eller et kommunikationscenter.
- Andre har valgt, at en læsevejleder på institutionen varetager instruktionsopgaven.
- På nogle institutioner samler man eleverne til instruktion i grupper, andre steder foregår instruktionen enkeltvis.
- Uddannelsesinstitutionerne gav ikke udtryk for, at rammen på 10 timers instruktion er utilstrækkelig, men de gav udtryk for, at der er brug for et instruktionsforløb som strækker sig over flere undervisningsmoduler fordelt over en længere periode for at sikre opfølgning.
- Disse betragtninger er i overensstemmelse med resultaterne af Capacent-undersøgelsen om it-hjælpemidlernes anvendelse, og vil indgå i institutionernes tilrettelæggelse af instruktionen fremover.
- Uddannelsesinstitutionerne oplyste desuden, at der er stor forskel på, hvor stort et behov eleverne har for instruktion.

4. Hvad gør vi fremadrettet?

- Med regeringens "Læseløfte" tager vi fremadrettet netop hånd om elever med læsevanskeligheder. I udspillet er der stillet forslag om en obligatorisk sproglig vurdering midt i skoleåret i 1. klasse. Denne vurdering skal give læreren et fingerpeg om, at en elev kan have ordblindhed eller andre betydelige læsevanskeligheder. Hensigten er naturligvis, at skolerne så tidligt som muligt får et grundlag for at sætte målrettet ind i forhold til læsevanskeligheder.
- I "Læseløftet" stilles også forslag om at indskærpe kravene til kommunerne for at forbedre elevernes læsefærdigheder i 2. klasse ved at indføre et nationalt fastsat minimumsniveau for alderssvarende læsefærdigheder. Hvis eleverne på baggrund af en den nationale obligatorisk læsetest i efteråret i 2. klasse vurderes ikke at kunne forventes at læse sikkert og alderssvarende inden udgangen af 2. klasse, får kommunerne pligt til at iværksætte en intensiv opfølgende læseindsats baseret på fagligt anerkendte undervisningsmetoder. Fremadrettet vil regeringen sætte ind tidligt med at spotte udfordringerne for det enkelte barn. Vi skal sikre en ordblindetest, hvis barnet ikke kan magte det, som barnet skal kunne klare.
- Samlet set er det et fælles ansvar på tværs af kommuner, stat og de statslige selvejende uddannelsesinstitutioner at sikre den nødvendige specialpædagogisk støtte til de børn og unge, der har behov for det.
- Kommunerne har dog et centralt ansvar, da folkeskolen er et kommunalt ansvarsområde, hvor kommunalbestyrelsen har ansvaret for undervisning til kommunens børn og unge. Og for at børn og unge med særlige behov får specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand, herunder at indsatsen sker så tidligt som muligt.
- Styrelsen har efter møderækken med uddannelsesinstitutionerne indledt en dialog med KL, der stiller sig positiv overfor at samarbejde om en konkretisering af, hvordan der kan skabes mulighed for at overdrage hjælpemidler mellem de forskellige sektorer. Der er imidlertid ingen nemme løsninger, da disse problematikker rører ved kernen i sektoransvarsprincippet, som foreskriver, at den myndighed, der har ansvaret for at levere ydelser til borgeren i almindelighed, har en tilsvarende forpligtelse til at sikre og finansiere, at disse ydelser er tilgængelige for mennesker med funktionsnedsættelser.
- På længere sigt er det derfor min forventning, at børn og unge med særlige behov er identificeret og har fået støtte i folkeskolen, så den specialpædagog-

giske støtte videre i uddannelsessystemet kan bygge ovenpå på en solid indsats i folkeskolen.

5. Overgangsproblematik

- Institutionerne oplyste på møderne med styrelsen, at de oplever en overgangsproblematik, som er en konsekvens af, at der kommer mange uidentificerede elever med læse- og skrivevanskeligheder fra folkeskolen.
- Institutionerne efterlyser derfor en mulighed for, at eleverne screenes for læsevanskeligheder, hvis ikke tidligere, så i overgangen mellem folkeskolen og ungdomsuddannelsen, samtidig med, at deres uddannelsesparathed vurderes.
- Institutionerne oplyste desuden, at de oplever en overgangsproblematik, som er en konsekvens af, at institutionerne først søger om it, når eleven starter på skolen. Styrelsen har svaret hertil, at det er muligt at søge om støtte fra optagelsestidspunktet. Ansøgningssystemet åbnes i maj for ansøgninger for efteråret og i december for ansøgninger for foråret. Det er således muligt at fremme processen, så eleverne kan få it-hjælpe midler ved uddannelsesstart eller hurtigt efter.
- Styrelsen er opmærksom på overgangsproblematikken og vejleder derfor skoler og uddannelsesinstitutioner til blandt andet at lade elever og studerende beholde deres hjælpemidler, hvis de fortsætter på en uddannelse, som også hører ind under en af styrelsens specialpædagogiske støtteordninger. Ligesom styrelsen i optagelsesfasen fra marts og frem er i dialog med skolerne om vurdering af støttebehov og relevante støtteformer for det kommende skoleår.
- De meget markante stigninger i antallet af ansøgninger om specialpædagogisk støtte til ungdomsuddannelser og videregående uddannelser i de senere år, har ført til, at nogle elever og studerende – og deres uddannelsessteder – oplever for lange sagsbehandlingstider i SU-styrelsen.
- Det er uacceptabelt! For det første er det ikke ordentligt for de unge, der gerne vil i gang med en uddannelse. For det andet er det ikke i tråd med mine og regeringens ambitioner om, at de unge skal blive tidligere færdige med deres uddannelser.
- Jeg har derfor bedt ministeriet om at foretage de nødvendige omprioriteringer, så sagsbehandlingstiderne kan blive kortere, end de er i dag.
- Samtidig skal styrelsen fortsætte det tætte samarbejde og dialogen med uddannelsesinstitutionerne om deres ansvar for den bedst mulige støtte til de unge.

- Det gælder blandt andet netop forbedring af ansøgningsprocedurer, så sene ansøgninger ikke er grund til forsinkelser på uddannelsen, og den støtte, instruktion og undervisning, som uddannelsesinstitutionerne skal sørge for.

6. Den aktuelle situation

- Den aktuelle situation er altså, at en del elever ikke har fået identificeret deres læsevanskeligheder ved overgangen fra folkeskole til videre uddannelse. Der er også elever med vanskeligheder i indskolingen, som ikke opdages i tide. Det tager vi selvfølgelig også ansvar for at gøre noget ved.
- For at afhjælpe problemet med lange sagsbehandlingstider har styrelsen iværksat en række initiativer, jævnfør også mit svar på udvalgets spørgsmål 195 (alm. del). Initiativerne omfatter automatiseret genbevilling af visse typer af støtteformer, hvor der ikke kræves en fornyet stillingtagen til støttebehovet. Herudover er det andre former for it-forbedringer samt analyser og omlægning af arbejdsgange, der kan effektivisere sagsbehandlingen yderligere.
- Og vi står netop nu overfor en større organisationsændring i Undervisningsministeriet, hvor vi vil have fokus på at sikre den bedst mulige opgavevaretagelse. Herunder vil vi ikke mindst have fokus på det specialrettede område.
- Helt specifikt i forhold til problemstillingen undersøger Styrelsen og Undervisningsministeriets Afdeling for grundskole og folkeoplysning aktuelt mulighederne for at udvikle en samlet ordblindedtest, der kan anvendes fra grundskolens mellemtrin til videre uddannelse og dermed bl.a. anvendes til screening af de unge i overgangen mellem uddannelsesniveauerne.
- En samlet, tværgående ordblindedtest vil gøre det muligt, at elever, der er testet og identificeret i grundskolen, uden forsinkelse kan få den nødvendige støtte, når de starter i eksempelvis gymnasiet.
- En samlet, tværgående ordblindedtest vil være med til at sikre, at de unge med læsevanskeligheder bliver identificeret og får den nødvendige støtte. Den opgave har vi ansvar for at løse hurtigst muligt.
- Ordblindedtesten, som skal fungere på tværs af uddannelser, er et vigtigt element i det fælles arbejde på tværs af kommuner, stat og de statslige selvejende uddannelsesinstitutioner – på både på kort og på lang sigt.